

Luboš Švec

Posudek magisterské závěrečné práce Adama Šebesty, *Národnostní politika v sovětské Karélii, 1920-1935*, Praha, FSV UK 2010, 105 s. včetně 4 příloh.

Adam Šebesta zvolil pro svou diplomovou práci sovětskou národnostní politiku ve východní Karélii jako case study, na níž zkoumal praktické uplatňování sovětské národnostní politiky v době zformování sovětského režimu, korenizace a její odumírání až definitivní likvidaci k polovině třicátých let 20. století. Práce je logicky rozčleněna, po konceptualizačním úvodu a zhodnocení relevantní literatury podává přehled sovětské národnostní politiky, přístupů k řešení národnostní otázky a formám autonomie. Třetí kapitola, v níž spočívá těžiště práce, je věnována karelské otázce, významu Karélie a způsobu uplatnění konceptu korenizace s jeho specifiky jako hraničního regionu, odrazového můstku pro šíření revoluce do Finska a zároveň útočiště finských politických emigrantů po prohrané občanské válce. Šebesta rozebírá, jak finské komunistické elity ovlivnily převážně finskojazyčný charakter procesu korenizace v Karelii během dvacátých let. Konec finskokarelského experimentu souvisel s uzavíráním SSSR, změnami stalinské politiky včetně nástupu čistek a teroru, které od roku 1933 se bezprostředně dotýkaly také stranického vedení sovětské Karélie. Autor přesahuje poněkud časový rámec práce, tento přesah však má své opodstatnění, protože stalinské čistky v Karélii kulminovaly v letech 1935—1938. Čistky nebyly pouze výsledkem změněné politiky centra – periferie, větší pozornost mohla být věnována sporům mezi finskými komunisty a jejich zápasem o moc mezi sebou, jehož součástí byla snaha přesvědčit a získat na svou stranu sovětské celosvazové stranické vedení i další spojence. Poněkud v stínu vnitřních procesů stojí zahraniční faktor, zhoršování vztahů s Finskem - démonizace Finska jako nepřátelského státu s agresivními teritoriálními aspiracemi, podezírání Finska z role nástupiště pro protisovětské aktivity nepřátelských velmocí. Tento postoj poznamenal výrazně protifinské čistky a deportace obyvatelstva z pohraničních oblastí.

Karelská problematika je v české historické produkci ojedinělou, osvětlení specifik karelofinského experimentu jako sovětské varianty jazykové a kulturně vzdělávací modernizace karelského obyvatelstva, může být užitečným příspěvkem k poznání variability řešení národnostní otázky a srovnání s jinými přístupy v jiných autonomních republikách stejně během dvacátých let a dále k přehodnocení korenizace, nové politiky a národnostnímu aspektu stalinských čistek ve třicátých letech.

Doporučoval bych proto publikaci jádra diplomové práce v odborném tisku, předpokladem je však pečlivá jazyková korektura a odstranění nepřesností a chyb ( např. s.15 - v textu zůstal rusismus sovětská vlast, s.26 skloňování názvu Narkomnac, s. 27 Piedmont, s. 30 - zkratkovitá vsuvka, proč ukrajin.Židé se museli učit jidiš, by vyžadovala upřesnění., s. 31, 35 - v textu chybné větné vazby, s. 50 Takala odkaz by měl být v azbuce jako originál). Hrubou chybou je datace založení Karelofinské sovětské socialistické republiky jako svazové k roku 1945, vznikla totiž bezprostředně po Zimní válce 31.3.1940 a stejně tak nezměnila se ze svazové zpět v autonomní republiku roku 1948, ale až v červenci 1956 (s. 78).

Práce splňuje požadavky kladené na magisterskou disertaci, doporučuji ji k úspěšné obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

14.6.2010

.....  
Doc. PhDr. Luboš Švec, CSc.